

El Dr. Josep Maria Coll: una personalitat fonamentals en la creació de la Universitat Ramon Llull

La meva coneixença del Dr. Josep Maria Coll és relativament recent en el temps, ja que no vam coincidir durant el període en què va encapçalar l'Equip Rector fundacional de la Universitat Ramon Llull. Sí que en els darrers anys he tingut el privilegi de trobar-me en alguna ocasió amb el Dr. Coll en diversos actes i constatar la seva saviesa, cordialitat i bonhomia.

Quan hom accedeix a un lloc de responsabilitat és bo fixar-se en les persones que l'han ocupat prèviament. En el meu cas, la referència del Dr. Coll és una de les que m'acompanyen i m'ancoren als fonaments de la Universitat. La seva contribució a la construcció d'aquesta Universitat i el seu llegat com a president del primer Equip Rector m'esperonen a continuar en la tasca de rector que m'ha estat encomanada. És per això que em centraré amb la vivència i la contribució del Dr. Coll a la Universitat Ramon Llull.

Una trajectòria plena de coneixements

El bagatge del Dr. Josep M. Coll i Alemany, jesuïta i eclesiàstic, ha estat clarament marcat per la seva profunda formació cristiana, humanística, filosòfica i teològica i la seva vinculació a la Companyia de Jesús. Està considerat com un dels més destacats pensadors personalistes catalans i és catedràtic i professor emèrit de la Facultat de Filosofia de la URL, on va exercir de degà entre 1989 i 1998. Allà va impartir les assignatures de: Metafísica, Antropologia dels personalistes, i Estatut i mètodes de la filosofia, així com nombrosos cursos de doctorat. També va ser professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (Institut de Teologia Fonamental, a Sant Cugat del Vallès i va ser president de l'Institut d'Estudis Humanístics Miquel Coll i Alentorn (1996-2007. És membre de la Societat Catalana de Filosofia (Institut d'Estudis Catalans), de l'Istituto Internazionale Jacques Maritain de Roma i del Consell Assessor de la Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura.

El projecte de la Universitat Ramon Llull i la seva evolució

Abans, però d'endinsar-nos en la figura del Dr. Josep Maria Coll i la Universitat és necessari fer una breu crònica introductòria al projecte de la Universitat Ramon Llull, la seva posada en marxa i la seva evolució en el temps que ens permeti copsar l'entroncament decisiu del Dr. Coll amb la nostra Universitat.

Els inicis de la Universitat Ramon Llull (URL) s'emmarquen en la dècada dels 90 del segle XX. Uns anys de consolidació democràtica i certa normalitat social. Barcelona es preparava per organitzar uns Jocs Olímpics històrics que situaran la ciutat al món. Mentre, en el camp de la ciència i la tecnologia, els investigadors treballaven per desenvolupar una revolució tecnològica sense precedents que es produiria amb l'expansió d'Internet i desencadenaria una globalització mundial. En aquest context polític, econòmic i social es va gestar la URL.

Encapçalant la iniciativa hi havia persones i institucions vinculades a l'Arquebisbat de Barcelona, a les congregacions de la Companyia de Jesús i dels Germans de les Escoles Cristianes de La Salle, i a la societat civil i empresarial catalana com la Fundació Cercle d'Economia.

El cardenal Narcís Jubany seria un dels personatges fonamentals en aquest inici. El van acompanyar els religiosos Pere Ferrer P, SJ i, Joaquim Morató i el polític i

empresari Carles Güell de Sentmenat.. Van ser els directors d'IQS, Miquel Gassiot, i d'ESADE, Jaume Filella, SJ, els que, gràcies a una trobada fortuïta a Lisboa, van engegar les primeres reunions a finals de 1988 amb el llavors president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i el cardenal Narcís Jubany, arquebisbe de Barcelona.

Les institucions que promovien el projecte (IQS, Blanquerna, La Salle i la Facultat de Filosofia de Catalunya) pretenien que els seus centres esdevinguessin alguna cosa més que un centre adscrit a una universitat. El projecte va començar a tirar endavant el 10 d'octubre de 1989, quan es va constituir la Fundació Privada de Catalunya per a la Universitat Ramon Llull que crearia la URL i que es constituïria en el govern suprem col·legiat a través del seu Patronat. Van integrar aquest òrgan de govern el cardenal Narcís Jubany, president executiu; Carles Güell de Sentmenat, vicepresident primer i president de la Fundació Cercle d'Economia; i el P. Pere Ferrer Pi, vicepresident segon i president del Patronat de l'Institut Químic de Sarrià. També van ser membres del Patronat, el cardenal Ricard Maria Carles, arquebisbe de Barcelona; el Gmà. Joaquim Morató, provincial de la Congregació dels Germans de les Escoles Cristianes; Josep Maria Coll, degà de la Facultat de Filosofia; Salvador Pié, president de la Fundació Blanquerna; i a títol personal: Joan Ros Petit, Josep Manel Basáñez, Juan Antonio Delgado i Josep Maria Font.

El pas definitiu va ser el 24 d'abril de 1991, quan el Parlament de Catalunya va reconèixer la creació de la URL per unanimitat (Llei 11/91 del 10 de maig de 1991). Aquell dia el Dr. Coll era a la tribuna de convidats del Parlament i ho va viure amb gran emoció compartida al costat dels altres fundadors. Aquella data va significar el tret de sortida de la URL, la primera universitat privada d'iniciativa social, sense ànim de lucre i d'inspiració cristiana que es creava a l'Estat espanyol. Una nova universitat es posava en marxa: amb un nou model, amb una estructura federal i una governança singular.

A partir d'aquí, fent una ràpida visió panoràmica al llarg del temps, aquesta universitat federal que acabava de crear-se, va permetre, ja des dels seus inicis, que les institucions que la van fundar i les que posteriorment s'hi van sumar (ESADE; la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés; la Facultat de Turisme i Direcció Hotelera Sant Ignasi; l'Observatori de l'Ebre; Institut Universitari de Salut Mental Vidal i Barraquer; l'Institut Borja de Bioètica i l'Escola Superior de Disseny ESDi –centre adscrit-) multipliquessin les seves potencialitats individuals.

Es pot afirmar que en el quart de segle transcorregut, després d'aquell 1991, el nostre model no només ha quedat validat sinó que, a més, els indicadors demostren la més que satisfactòria evolució de la nostra tasca universitària. Les institucions que conformen la URL han estat les protagonistes d'un creixement en qualitat i en quantitat poc previsible sense el nou marc d'universitat que elles mateixes es van donar.

Aquesta trajectòria de camí compartit no ha estat igual i, òbviament, tots han tingut els seus diferents reptes i oportunitats. Als primers i difícils anys fundacionals els va correspondre materialitzar el nou model. Va ser el moment de passar de la teoria a la pràctica. Uns anys en què el caràcter visionari dels nostres fundadors i la seva perseverança van ser claus per anar superant els complicats detalls pràctics del dia a dia d'una nova institució que neix. A aquells primers anys els va succeir un importantíssim període de creixement. Un creixement intens en tots els fronts i àmbits universitaris, especialment pel que fa a programes, alumnat i professorat. Probablement va ser el moment en què la nostra comunitat universitària va copsar, de manera més intensa que mai, la potencialitat de la nova universitat, la potencialitat de compartir junts un camí.

Uns anys en què la URL es va preparar per afrontar una nova etapa que va suposar el reconeixement de la URL per part de la resta d'agents universitaris. Una etapa caracteritzada per la plena integració dins del sistema universitari de casa nostra que sempre hem volgut que sigui únic i alhora plural. Uns anys en què la nostra Universitat va consolidar el seu creixement en programes formatius però, sobretot, va accelerar el seu creixement en l'àmbit de la recerca.

De tot el camí recorregut fins ara de projecte compartit, l'aportació del Dr. Josep Maria Coll té una part destacada i representa un llegat molt valuós de la història de la URL.

El Dr. Coll i la Universitat Ramon Llull

La figura del Dr. Josep Maria Coll a la Universitat Ramon Llull (URL) és un referent cabdal en la història de la creació de la nostra Universitat. Avui no s'entendria la nostra Universitat sense les seves aportacions com a president de l'Equip Rector fundacional de la URL.

El Dr. Josep Maria Coll va ser una de les sis persones que van signar la Carta Fundacional de la Universitat i la primera autoritat, en qualitat de president de l'Equip Rector. Efectivament el Dr. Coll va presidir durant tres anys i escaig (1991-1994) l'Equip Rector de la URL, de recent creació, i en l'equip del qual hi havia també hi havia els doctors Miquel Gassiot i Josep Martí. És ben sabut que el Dr. Coll va abordar aquesta responsabilitat amb gran il·lusió, amb un rigor molt característic de la seva manera de ser i amb una gran capacitat de treball innata i incansable.

En paraules del Dr. Pere Ferrer Pi, una altra de les personalitats claus de la construcció de la URL, durant la *laudatio* de la concessió de la Medalla d'Or de la URL al Dr. Coll, "el Dr. Coll va dirigir la Universitat amb intel·ligència, tacte, saviesa, esperit de diàleg, i seguint les orientacions i consells del Patronat de la URL".

En aquells temps que la URL estava a les beceroles tot estava per fer i el Dr. Coll es va ocupar de les feines més urgent com era el reconeixement de facultats i escoles, i, sobretot, de l'homologació de les titulacions i plans d'estudis de totes les carreres de la URL, condició prèvia indispensable a fi que els títols tinguessin validesa oficial. Va ser una tasca que exigia competència i paciència amb un reduït personal, i així mateix al personal oficial, també de bona voluntat, però que es trobaven amb reglaments i procediments nous i poc coneguts.

Una altra activitat característica del Dr. Coll, i que també va remarcar en més d'una ocasió el Dr. Ferrer Pi, amb qui els unia una gran amistat i el fet de ser companys de Comunitat dels Jesuïtes al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès, és la de les seves serioses relacions públiques amb polítics, acadèmics, professors de diverses universitats, periodistes, persones de la cultura, etc. Aquesta habilitat, al costat de la col·laboració d'altres membres del Patronat, van produir resultats molt positius per a la nostra Universitat. Potser el més destacats de tots va ser el reconeixement unànim de la URL pel Parlament Catalunya.

Reconeixements de la URL al Dr. Coll

Des de la Universitat Ramon Llull s'aprecia i valora molt positivament les seves aportacions. És per això que l'any 2003 el Patronat de la URL va prendre l'acord de concedir la Medalla d'Or de la URL al Dr. Josep Maria Coll en gratitud i homenatge a la seva tasca i dedicació en favor de la Universitat en els seus difícils inicis. L'acte de

lliurament d'aquesta Medalla d'Or va tenir lloc el dia 6 d'octubre de 2003 en el marc de l'acte inaugural del curs 2003-04 de la Universitat; un reconeixement que va compartir amb el Dr. Miquel Gassiot, el seu successor en el càrrec de 1994 a 2012.

Més endavant, l'any 2014, el mateix Patronat va acordar presentar la candidatura del Dr. Coll a la Distinció Jaume Vicens Vives a la qualitat docent universitària que premia l'excel·lència en la docència universitària. Va ser especialment emocionant per a mi ser testimoni del lliurament al Dr. Josep Maria Coll de la Distinció per part del Govern de la Generalitat, en l'acte d'obertura del curs acadèmic 2014-15 del sistema universitari català, celebrat a la Universitat de Lleida. El Dr. Coll va rebre la Distinció a títol individual, en reconeixement a la seva extensa trajectòria professional com a filòsof, eclesiàstic, professor i degà de la Facultat de Filosofia. Per tot això és un honor per a la Universitat actualment poder comptar amb el Dr. Coll com a membre del Comitè d'Honor de la Universitat que està format pels expresidents del Patronat, els exrectors/es de la URL i aquells patrons que en deixar de ser-ho desitgin continuar vinculats a la Universitat amb l'objectiu de mantenir la implicació d'aquelles persones que han tingut un paper molt rellevant en la creació i consolidació de la Universitat.

Amb motiu del 25è aniversari del reconeixement de la Universitat Ramon Llull, el Dr. Josep Maria Coll a la pregunta de si s'imaginava la URL com és en l'actualitat, va respondre ràpidament i amb convicció: "La URL és bastant més del que jo havia imaginat, però del tot coherent amb el nostre projecte inicial". Això és inequívocament el resultat d'una llarga i complexa feina feta entre tots en aquests anys de singladura compartida del nostre projecte. Alhora és la millor garantia per continuar al servei de les persones i de la societat en general. En aquest sentit el mestratge del Dr. Josep Maria Coll va ser, és i serà un referent que sempre tindrem molt present.

Moltes gràcies Dr. Josep Maria Coll per tot que ha fet i ha aportat a la nostra Universitat

Dr. Josep Maria Garrell i Guiu

Rector de la Universitat Ramon Llull

